

**Preventie- en
handhavingsplan
alcohol
2018-2021**

Inhoud

Inleiding	3
1. Uitgangspunten van het plan	4
1.1 Integrale aanpak.....	4
1.2 Regelgeving.....	5
1.3 Overige uitgangspunten.....	7
2. Ambities 2018-2030	8
3. Evaluatie preventie- en handhavingsplan 2014-2017	9
3.1 Resultaten.....	9
3.2 Uitgevoerde activiteiten.....	10
3.3 Nalevingsonderzoek.....	11
4. Preventie: wat gaan we doen?	12
4.1 Algemeen.....	12
4.2 De rol van alcoholverstrekkers, ouders en onderwijs.....	13
4.2.1 De rol van alcoholverstrekkers.....	14
4.2.2 De rol van ouders.....	14
4.2.3 De rol van het onderwijs.....	15
4.3 Vroegsignalering.....	16
4.4 Financiën.....	17
5. Handhaving: wat gaan we doen?	18
6. Resultaten, monitoring en evaluatie	19
Bijlagen	20
1. Locaties waar alcohol elke maand of vaker gebruikt wordt, 12 t/m 16 jarigen.....	20
2. Evaluatie Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2014-2017.....	20

Inleiding

Waarom een preventie- en handavingsplan alcohol?

Gemeente Roosendaal vindt het belangrijk om de gezondheid van haar inwoners te verbeteren door 'gezond leven' te stimuleren en te faciliteren. Deze ambitie staat opgenomen in het bestuursakkoord 2018-2022 *Roosendaal. Duurzaam, sterk, aantrekkelijk*. Dit preventie- en handavingsplan draagt bij aan de realisatie van deze ambitie.

Daarnaast is het plan een wettelijke verplichting. De gemeenteraad dient iedere 4 jaar een preventie- en handavingsplan alcohol vast te stellen. Hierin wordt aangegeven welke maatregelen genomen gaan worden om het alcoholgebruik, met name onder jongeren, te beperken. Dit is bepaald in de Drank- en Horecawet (artikel 43a).

Het preventie- en handavingsplan alcohol moet gelijktijdig met de lokale nota gezondheidsbeleid worden vastgesteld. Hiermee wil de wetgever stimuleren dat gemeenten bij alcoholpreventie de verbinding maken tussen de beleidsterreinen Volksgezondheid (voorlichting en bewustwording) en Openbare Orde en Veiligheid (beleid en handhaving).

Waarom is een preventie- en handavingsplan alcohol nodig?

Er is nog steeds een grote groep jongeren, die start met drinken voor hun 18e. Jongeren zijn in de groei en alcoholgebruik beïnvloedt de fysieke en mentale ontwikkeling negatief. Alcohol vermindert schoolprestaties en maakt jongeren kwetsbaar voor ongewenste ervaringen zoals (seksueel) geweld.

Het blijft belangrijk dat we ons ervoor inspannen dat jongeren alcoholgebruik uitstellen tot hun 18e jaar. Het wijzigen van een norm kost tijd. We zijn op de goede weg, maar zullen ons moeten blijven inzetten.

Hoe is dit preventie- en handavingsplan alcohol tot stand gekomen?

Dit plan is tot stand gekomen in samenwerking met onze partners, zoals Novadic Kentron, GGD West-Brabant, Boost en Halt. Zij hebben de ervaring en kennis van de dagelijkse praktijk.

Daarnaast is er overleg geweest met de D6-gemeenten om te kijken waar we van elkaar kunnen leren. Afsproken is om 1 keer per jaar bij elkaar te komen om ervaringen uit te wisselen. Op het gebied van toezicht vindt samenwerking plaats met de politie Zeeland-West-Brabant, team Roosendaal.

Tot slot is het plan schriftelijk voorgelegd aan de Jongerenraad, de zorgcoördinatoren op de middelbare scholen en de partners van het alcoholconvenant, te weten de horeca, supermarkten en sportverenigingen.

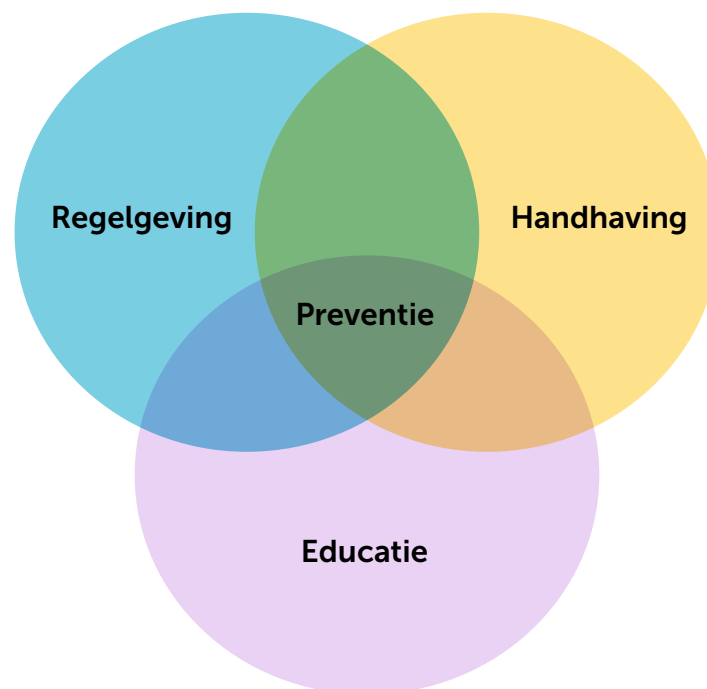

1. Uitgangspunten van het plan

1.1 Integrale aanpak

Alcoholgebruik en problemen door alcoholgebruik zijn altijd het resultaat van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, de beschikbaarheid van alcohol en het overheidsbeleid vormen samen een systeem, dat uiteindelijk het gedrag van de gebruiker bepaalt. Alcoholpreventie moet niet alleen op de jongere gericht zijn, maar ook op de sociale omgeving. Onder andere ouders, scholen, (sport-) verenigingen en alcoholverstrekkers moeten in de aanpak betrokken worden.

Als uitgangspunt hanteren we, net als de afgelopen jaren, het preventiemodel van Reynolds (2003). De kern van effectief alcoholbeleid ligt in de samenhang tussen een drietal beleidspijlers: regelgeving, educatie en handhaving. Onderstaande figuur maakt het preventiemodel inzichtelijk. In de overlap van de drie pijlers zien we het integrale preventiebeleid terug.

Figuur: Preventiemodel Reynolds (integraal beleidsmodel voor effectief lokaal alcoholbeleid, Reynolds, 2003)

Naast het inzetten op de drie pijlers is het belangrijk om alcoholproblemen zo vroeg mogelijk te herkennen (vroegsignalering). Aanvullend daarop moet de juiste ondersteuning en advisering worden geboden.

1.2 Regelgeving

In diverse Nederlandse wetten zijn taken vastgelegd, die raakvlakken hebben met alcoholbeleid. Gemeenten zijn bijvoorbeeld vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) onder meer verantwoordelijk voor het lokale gezondheidsbeleid. Ook in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet zijn taken vastgelegd, die raakvlakken hebben met alcoholbeleid: voorkomen van problemen, tijdig signaleren van problemen en vroegtijdige inzet van zorg en hulp om zwaardere vormen van maatschappelijke ondersteuning of jeugdhulp te voorkomen. Dit legitimeert preventief alcoholbeleid.

Daarnaast vormt de Drank- en Horecawet (DHW) een belangrijk wettelijk kader voor preventief lokaal alcoholbeleid. Hierin is bepaald dat de gemeente iedere 4 jaar een preventie- en handhavingsplan alcohol moet vaststellen (artikel 43a).

Het preventie- en handhavingsplan bevat de hoofdzaken van het alcoholpreventiebeleid en van de handhaving van de wet. Het preventiebeleid is met name gericht op jongeren. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:

- a. de doelstellingen van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- b. de te ondernemen acties om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen;
- c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de periode 2018-2021 worden ondernomen en
- d. de resultaten die in de periode 2018-2021 minimaal behaald dienen te worden.

Evaluatie Drank- en Horecawet (DHW)

De DHW is in 2013 en 2014 ingrijpend veranderd. Een belangrijke wijziging was de verhoging van de leeftijdsgrens voor alcoholhoudende drank van 16 naar 18 jaar.

In 2016 is de DHW geëvalueerd (Kamerbrief 16 december 2016). Hierbij is gebruik gemaakt van diverse onderzoeken en zijn gesprekken gevoerd met betrokken partijen in het veld (onder andere burgemeesters en GGD'en). Enkele belangrijke conclusies daaruit zijn:

1. Steeds meer Nederlanders vinden het normaal dat jongeren niet roken en drinken voor hun 18e. Meer ouders en kinderen maken de NIX afspraak.
2. Jongeren beginnen ten opzichte van 2006 op latere leeftijd met drinken, er zijn minder jongeren die alcohol drinken en ze zijn minder vaak dronken.
3. Het grootste deel van de totale alcoholconsumptie door drinkende jongeren (13-23 jaar) vindt plaats in de thuissituatie (voor cijfers zie bijlage 1). Wanneer jongeren drinken, krijgen ze deze alcohol vaak van ouders en vrienden. Zo krijgt een kwart van de scholieren die alcohol drinkt dit meestal van ouders.
4. Er is nog steeds een grote groep jongeren, die start met drinken voor hun 18e. Van alle leerlingen van 12 tot en met 16 jaar in het voortgezet onderwijs heeft 45% ooit alcohol gedronken.
5. De naleving van de leeftijdsgrens alcohol door verstrekkers is in 2016 verbeterd ten opzichte van 2015 van 21,5% naar 35,8%.

Trimbos heeft in het kader van het Peilstationsonderzoek 2015 onderzoek gedaan naar de opvattingen van ouders. Hieruit bleek dat:

- > 97% van alle ouders van pubers vinden dat scholen alcoholvrij moeten zijn;
- > 86% het eens is met de leeftijdsgrens van 18 jaar voor de verkoop van alcohol (was 79% in 2011);
- > 26% voor zowel alcohol als tabak een NIX18 afspraak met hun kind heeft gemaakt, dus niet roken en niet drinken voor het 18 jaar;
- > 82% van de ouders vinden dat jongeren onder de 16 jaar geen alcohol zouden mogen drinken.
- > 56% van mening is dat jongeren onder de 18 jaar niet mogen drinken.

Bovenstaande laat zien dat we in Nederland op de goede weg zijn, maar we zijn er nog niet. Er is nog steeds een grote groep jongeren die start met drinken voor hun 18e. Daarom is het belangrijk te blijven inzetten op de sociale norm 'geen alcohol onder de 18'. Vanuit de landelijke overheid zal binnen de NIX18-campagne nog meer worden ingezet op de rol van ouders en bewustwording over de schadelijke effecten van alcoholgebruik.

1.3 Overige uitgangspunten

Gezondheidsraad

De Gezondheidsraad adviseert geen alcohol of anders maximaal 1 glas per dag. Dit staat in de richtlijnen Goede Voeding 2015.

‘Drink geen alcohol of in ieder geval niet meer dan één glas per dag’

Bron: Richtlijnen goede voeding 2015, Gezondheidsraad

Nationaal preventieakkoord

In het Regeerakkoord ‘Vertrouwen in de toekomst; regeerakkoord 2017-2021’ is aangekondigd, dat het kabinet een nationaal preventieakkoord wil sluiten met onder andere gemeenten, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties. In dit preventieakkoord wordt ingezet op de thema’s roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. In de loop van 2018 wordt het preventieakkoord verder uitgewerkt.

Lokale nota gezondheidsbeleid

In de ambitienota lokaal gezondheidsbeleid 2018-2030 Naar een gezond en veerkrachtig Roosendaal zijn 4 speerpunten benoemd:

1. positief ouderschap en gezonde hechting;
2. een actieve gezonde leefstijl;
3. psychisch gezond en weerbaar en
4. sociale verbondenheid.

Deze ambitienota wordt tegelijkertijd met het preventie- en handavingsplan alcohol 2018-2021 ter besluitvorming aan de raad geboden. Dit tweeluik kan namelijk niet los van elkaar worden gezien en beïnvloedt elkaar. In hoofdstuk 4 wordt dit toegelicht.

Inclusief beleid

Het preventie- en handavingsplan alcohol sluit aan bij de richtlijnen voor inclusief beleid. Inclusief beleid is een manier van denken en werken, waarin op alle beleidsterreinen zowel maatregelen worden getroffen die algemeen van aard zijn als maatregelen die specifiek de zelfredzaamheid van bepaalde doelgroepen stimuleren. In het preventie- en handavingsplan ligt de focus op alle Roosendaalse jongeren, omdat daarbij de meeste gezondheidswinst te behalen valt. Echter, daarnaast is er ook aandacht voor de volwassenen en zal, indien daar behoefte aan is, ook hierop preventief worden ingezet.

2. Ambities 2018-2030

De DHW bepaalt dat de preventie van alcoholgebruik met name op jongeren is gericht. De schade voor de gezondheid is voor deze groep het grootst. In het preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2017 stonden de volgende ambities opgenomen, die gericht zijn op het stimuleren van:

1. geen alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar en
2. geen overmatig alcoholgebruik door jongeren vanaf 18 jaar.

De focus ligt op de eerste ambitie. Door hier stevig op in te zetten, zal dit zijn vruchten afwerpen op het terugdringen van het overmatig alcoholgebruik door jongeren vanaf 18 jaar.

Bij deze ambities gaat het om het stimuleren van een verandering van houding en gedrag ten aanzien van alcohol bij jongeren zelf, bij ouders en bij hun omgeving, zodat zij gezonde en veilige keuzes over alcohol kunnen maken. Willen we hierbij echt impact maken, dan moeten we een lange termijn gedragsverandering nastreven. Dit vraagt om een lange adem en dus om een lange termijn ambitie. Daarom worden de ambities uit het preventie- en handhavingsplan 2014-2017 doorgetrokken naar 2030. Dit sluit aan bij het landelijke gezondheidsbeleid en de ambitienota lokaal gezondheidsbeleid, waarbij om dezelfde reden is gekozen voor een ambitie tot 2030.

Hoewel de focus ligt op jongeren, sluiten we onze ogen niet voor overmatig alcoholgebruik door volwassenen. Daar waar zich kansen voordoen om preventief volwassenen (en hun eventuele omgeving) te informeren over de schadelijkheid van alcohol zullen we die grijpen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'vroeg signalering'-trainingen, die door Novadic Kentron aangeboden worden aan instellingen, die zorg bieden aan ouderen.

3. Evaluatie preventie- en handhavingplan 2014-2017

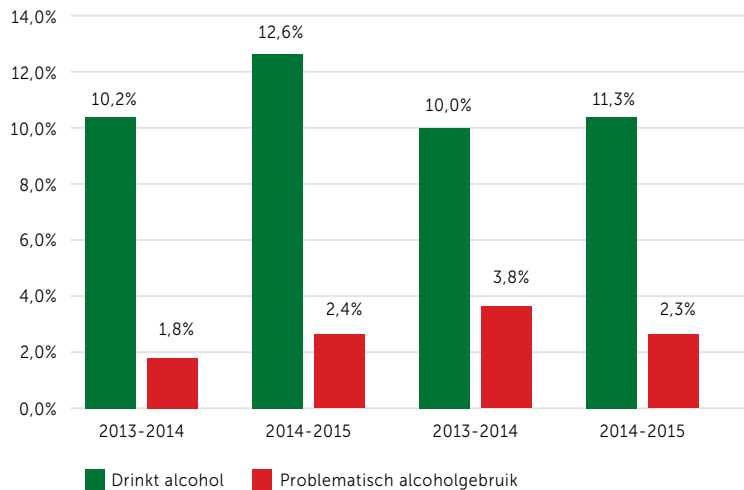
3.1 Resultaten

In het preventie- en handhavingplan 2014-2017 waren concrete resultaten opgenomen voor wat betreft alcoholgebruik door jongeren. Een voorbeeld hiervan is het percentage binge-drinkers¹. De cijfers kwamen uit de jongerenmonitor 12-18 jarigen van de GGD West-Brabant.

In 2015 is opnieuw de GGD jongerenmonitor afgenomen. Echter, er heeft een grote verandering plaatsgevonden in het ophalen van de gezondheidsinformatie. Dit komt door de landelijke harmonisatie van de jongerenmonitor. Daardoor kan de informatie uit eerdere monitors niet vergeleken worden met de informatie uit de jongerenmonitor 2015. De enige informatie die we nog hebben, is het alcoholgebruik in de 2^e klas voortgezet onderwijs, het aantal jongeren tot 18 jaar dat met een alcoholvergiftiging is doorverwezen naar Novadic Kentron en de resultaten van het nalevingsonderzoek in 2017. Daarom worden hieronder alleen die cijfers weergegeven:

¹ Binge drinken is het drinken van 5 glazen alcohol of meer tijdens 1 gelegenheid (avondje uit, een etentje).
Bron: jellinek.nl

Grafiek: Screening 2^e klas voortgezet onderwijs: alcoholgebruik Roosendaal

Bron: GGD West-Brabant, JGZ gegevens 2VO

In West-Brabant dronk in 2016-2017 17% van de jongeren in de 2^e klas van het voortgezet onderwijs alcohol en bij 4% was sprake van problematisch alcoholgebruik. In Roosendaal betrof dit respectievelijk 11,3% en 2,3%.

De cijfers voor Roosendaal lagen dus lager dan voor de regio West-Brabant. Jongeren onder de 18 jaar, die met een alcoholvergiftiging (alcoholintoxicatie) zijn opgenomen in het ziekenhuis, worden voor een nazorggesprek doorverwezen naar Novadic Kentron. Onderstaande tabel laat zien hoeveel jongeren de afgelopen jaren voor een dergelijk gesprek door het ziekenhuis zijn doorverwezen. Het aantal doorverwijzingen vanuit het Bravis ziekenhuis zijn voor de jaren 2015 tot en met 2017 redelijk gelijk.

Jongeren tot 18 jaar met alcoholintoxicatie doorverwezen vanuit ziekenhuis voor nazorggesprek naar Novadic Kentron

(Bron: Novadic Kentron)

Jaar	Amphia ziekenhuis	Bravis ziekenhuis
2013	59	nb
2014	61	nb
2015	76	29
2016	77	28
2017	42	29

3.2 Uitgevoerde activiteiten

Om bij te dragen aan de doelstellingen uit het preventie- en handavingsplan 2014-2017 zijn de afgelopen jaren diverse activiteiten uitgevoerd. Deze activiteiten zijn veelal in samenwerking met partners, zoals Novadic Kentron, GGD, Boost, Halt en de politie, uitgevoerd. Zo zijn de alcoholconvenanten opnieuw afgesloten voor een periode van 3 jaar, zijn er meerdere keren blaasacties gehouden op uitgaansavonden en is er een kroegtocht voor ouders georganiseerd over veilig uitgaan (happy ouders).

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de belangrijkste activiteiten.

3.3 Nalevingsonderzoek

In 2017 is, net als in 2015, een onderzoek gehouden naar de naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar bij de verkoop van alcohol. In één weekend in mei 2017 hebben teams, elk bestaande uit een 17-jarige en een 18-jarige mysteryshopper een aankoop poging gedaan. Hierbij wordt gewerkt volgens een vooraf geïmplementeerd onderzoeksprotocol. Onderstaande tabel maakt de resultaten van het onderzoek voor West-Brabant en Roosendaal inzichtelijk per type verkooppunt (afgezet tegen de landelijke nalevingspercentages 2016):

Type verkooppunt	Doelstelling nalevingsonderzoek 2017	Werkelijk nalevingspercentage 2017 Roosendaal*	Werkelijk nalevingspercentage 2017 West-Brabant	Landelijk nalevingspercentage 2016
Supermarkten	75%	100%	77%	63%
Slijterijen	75%	100%	77%	62%
Cafetaria's	75%	60%	25%	29%
Horeca	75%	33%	37%	27%
Sportkantines	75%	40%	58%	17%**
Totaal	75%	63%	51%	36%

* Het aantal aankoop pogingen bedroeg voor de supermarkten 7, slijterijen 1, cafetaria's 5, horeca 6 en sportkantines 5.

** Het landelijk onderzoek sluit sportkantines uit als een schenktijdenbeleid gold.

Indien dit toegepast wordt voor de regio West-Brabant, dan daalt het nalevingspercentage van 58% naar 27%.

Conclusie evaluatie preventie- en handavingsplan 2014-2017

Sinds schooljaar 2013/2014 schommelt het percentage jongeren in de 2^e klas van het voortgezet onderwijs dat alcohol drinkt tussen de 10% en 13%.

Uit de meest recente cijfers blijkt dat nog steeds ruim 11 % van de jongeren in de tweede klas van het voortgezet onderwijs alcohol drinkt en bij 2,3% is sprake van problematisch alcoholgebruik.

De naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar (zoals wordt voorgeschreven in artikel 20 DHW) is verbeterd. Het gemiddelde nalevingspercentage voor Roosendaal bedroeg in 2015 namelijk 14%; nu 63%. Er valt echter nog voldoende resultaat te boeken. Alcohol is nog te gemakkelijk verkrijgbaar voor jongeren onder de 18 jaar, met name in de horeca en sportkantines in Roosendaal.

4. Preventie: wat gaan we doen?

4.1 Algemeen

In overleg met partners wordt gekeken welke activiteiten voor alcoholpreventie ondernomen kunnen worden. Een integrale aanpak is hierbij het uitgangspunt. Daarnaast wordt aangesloten bij de behoeften van de jongeren en hun omgeving en is oog voor regionale en landelijke initiatieven. Samen met onze partners kunnen we een groter draagvlak en bereik creëren.

Er moet breder gedacht worden dan alleen de interventies specifiek gericht op alcoholpreventie. Ook andere preventieprogramma's kunnen hieraan namelijk bijdragen, zoals preventieprogramma's gericht op gezond gewicht en mentale weerbaarheid.

Preventieprogramma's

Tegelijkertijd met dit preventie- en handavingsplan wordt de ambitienota lokaal gezondheidsbeleid 2018-2030 Naar een gezond en veerkrachtig Roosendaal vastgesteld. Een speerpunt in deze nota is Psychisch gezond en weerbaar. Jongeren, die mentaal weerbaar zijn, geven in het dagelijkse leven hun grenzen aan, maken hun wensen duidelijk kenbaar en respecteren daarbij de grenzen van anderen. Mentaal weerbare jongeren zijn in staat om gezonde keuzes te maken wat betreft hun leefstijl. Zij beschikken over de vaardigheden om verleidingen uit het dagelijkse leven (zoals het nuttigen van alcohol, het gebruik van drugs, gamen en onveilige seks) te weerstaan.

Een ander speerpunt in de lokale nota is Een actieve gezonde leefstijl. Hierbij wordt onder andere gestimuleerd dat er meer Roosendaalse jongeren een gezond gewicht hebben (JOGG: Jongeren op Gezond Gewicht). De JOGG-aanpak richt zich op het bevorderen van bewegen, sporten en gezonde voeding. Ook dit is preventie en draagt bij aan bewustwording met betrekking tot het gebruik van alcohol.

Regiogemeenten

Alcoholpreventie in een gemeente is maatwerk. De omstandigheden in iedere gemeente zijn anders, waarbij bepaalde interventies in de ene gemeente een succes zijn en in een andere gemeente niet aanslaan. Gemeenten kunnen echter van elkaar leren en staan voor dezelfde uitdagingen. Daarom zal op het gebied van preventie minimaal één keer per jaar contact zijn met de regiogemeenten om ervaringen uit te wisselen, daarvan te leren en nieuwe ideeën op te doen.

Think before you drink

Think before you drink is in 2009 gestart als regionaal alcoholpreventie project. Na 8 jaar is het project erin geslaagd om alcoholpreventie en -handhaving structureel onderdeel te laten zijn van zowel het gemeentelijk als het GGD beleid. Daarmee is de borging van Think Before You Drink een feit en komt er een einde aan het project. Dit betekent dat er op regionaal niveau geen activiteiten en campagnes meer plaatsvinden, met uitzondering van monitoring en het tweejaarlijks herhalen van het nalevingsonderzoek. Wel kan nog gebruik worden gemaakt van de interventie toolbox (www.thinkbeforeyoudrink.nl).

Communicatie en NIX18

Via de (social) media wordt voorlichting gegeven op enkele logische momenten in het jaar. Een voorbeeld hiervan is carnaval. Dat is een geschikt moment om het verantwoord alcoholgebruik van jongeren onder de aandacht te brengen. Hierbij wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij landelijke initiatieven, zoals de NIX18-campagnes. De NIX18-campagne is een initiatief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en een aantal partners.

Nationaal preventieakkoord

Zoals al eerder aangegeven wordt gewerkt aan een nationaal preventieakkoord. Bekend is dat problematisch alcoholgebruik een thema is. Inhoudelijk is nog niet bekend hoe hier uitvoering aan gegeven zal worden. Daar waar mogelijk zal op lokaal niveau aangesloten worden bij de maatregelen uit dit akkoord.

4.2 De rol van alcoholverstrekkers, ouders en onderwijs

Eerder werd al uitgelegd dat preventieve activiteiten niet alleen op het individu gericht moeten zijn, maar vooral op de sociale omgeving van de jongeren. Met name alcoholverstrekkers, ouders en onderwijs hebben invloed op het alcoholgedrag van jongeren. De preventieve activiteiten worden afgestemd op de behoeften van de jongeren en hun omgeving. Hierbij is dus sprake van maatwerk.

4.2.1 De rol van alcoholverstrekkers

Ben je als vrijwilliger werkzaam achter de bar? Dan moet je een Instructie Verantwoord Alcohol schenken (IVA) gevolgd hebben.

In oktober 2017 heeft gemeente Roosendaal voor de tweede keer convenanten afgesloten met de supermarkten, horeca en sportverenigingen ten aanzien van verantwoord alcoholgebruik. Deze convenanten hebben een looptijd van 3 jaar. In deze convenanten zijn concrete afspraken gemaakt om het alcoholgebruik onder jongeren te verminderen, onder andere:

- > er vinden geen prijsacties zoals happy hours plaats bij sportverenigingen en horeca;
- > barvrijwilligers volgen IVA-cursussen en
- > supermarkten houden onderling toezicht en controle op de juiste wijze van verkoop van alcoholhoudende drank.

Na afloop van deze 3 jaar wordt ernaar gestreefd de convenanten wederom te verlengen.

Indien daaraan behoefte is, worden de alcoholverstrekkers ondersteund bij de uitvoering van de convenanten. Met name sportverenigingen, waarbij meestal sprake is van vrijwilligers die achter de bar staan, hebben hierbij de aandacht. We overleggen met de sportverenigingen om te achterhalen waar hun behoefte zit. Dit geldt ook voor de horeca.

De horeca is bezig om, net als de supermarkten, de mogelijkheden te verkennen om elkaar onderling te controleren.

4.2.2 De rol van ouders

Om een cultuuromslag te bereiken is het belangrijk de jongeren, maar vooral ook hun ouders te bereiken. Ouders hebben veel invloed op het drinkgedrag van jongeren. Het blijkt dat jongeren met name in de thuisomgeving het vaakst alcohol nuttigen. Dit blijkt onder andere uit de evaluatie van de Drank- en Horecawet (*voor cijfers zie bijlage 1*).

Jongeren gaan eerder buiten de deur drinken als er thuis gedronken mag worden. Vooral het uitstellen van alcohol drinken heeft een groot positief effect op het latere drinkgedrag.

Bij ouders is het niet alleen belangrijk om kennis over de schadelijke effecten van alcohol over te dragen en te benadrukken hoe effectief hun eigen rol kan zijn. Het is ook belangrijk handvatten te bieden om grenzen te stellen en zaken bespreekbaar te maken met hun kind. Door op verschillende momenten en in verschillende settings ouders voorlichting te geven en te communiceren over verantwoord alcoholgebruik willen we de kennis en vaardigheden van ouders vergroten.

Ouders die een feestje organiseren voor hun kind zijn verantwoordelijk voor het alcoholgebruik van minderjarigen op dat feestje. Dat heeft de rechtbank in Den Haag bepaald. De rechter veroordeelde een vrouw uit De Lier tot een geldboete van 100 euro. Twee jaar geleden werd een 14-jarig meisje onwel op een 'sweet sixteen party' van de dochter van de vrouw. Het meisje kwam laveloos in het ziekenhuis terecht.

Bron: NOS 29-01-2016

Voorlichting

Eind 2017 is er een voorlichtingsavond georganiseerd voor ouders, genaamd 'happy ouders'. Dit is een alternatieve kroegentocht, waarbij ouders de locaties bezoeken waar hun kinderen op stap gaan, ondertussen tips krijgen en ervaringen met elkaar kunnen uitwisselen. Daarnaast krijgen ze informatie over wat hun jongeren tegenkomen tijdens het stappen. De opkomst was groot en ouders waren enthousiast over de inhoud van de avond. Er wordt naar gestreefd hier in 2018 (en bij behoefte mogelijk de jaren daarna) een vervolg aan te geven, al dan niet in combinatie met voorlichting over andere onderwerpen zoals gamen en drugs.

Daarnaast vindt voorlichting aan ouders plaats via het onderwijs. Zie 'Onderwijs'.

4.2.3 De rol van het onderwijs

GGD, Novadic-Kentron, stichting Voorkom en Boost kunnen scholen adviseren en ondersteunen bij een integrale aanpak van alcoholpreventie. De pijlers van een integrale aanpak zijn voorlichting (educatie), regelgeving en handhaving.

Voorlichting

Scholen zijn een geschikte omgeving om tijdens reguliere lessen met kinderen in gesprek te gaan over alcohol (en drugs-) gebruik. Door middel van voorlichting op de middelbare scholen worden jongeren bewust gemaakt van de schadelijkheid van alcohol (en eventueel andere verslavende middelen, social media en gamen) en de rol van groepsdruk. Door kennis en weerbaarheid van jongeren te vergroten worden zij in staat gesteld om gezonde keuzes te maken, ook met betrekking tot alcohol.

Scholen bieden ook een ingang om ouders te bereiken. Bijvoorbeeld, door daar waar mogelijk aan te sluiten op bestaande ouderavonden, oriëntatieavonden of door ouders te informeren over en betrekken bij voorlichting, die hun kinderen op school krijgen.

Regelgeving en handhaving

Onderwerpen, die hierbij aan de orde komen, zijn onder andere regels over alcoholgebruik en de handhaving daarvan bij schoolfeesten en excursies. GGD en Novadic-Kentron zijn hierover met de scholen in gesprek.

4.3 Vroegsignalering

Het tijdig signaleren van (problematisch) alcoholgebruik is belangrijk om jongeren en ouders de juiste ondersteuning en advies te kunnen geven. Mensen in de omgeving van een jongere spelen een rol bij de signalering, te denken valt aan ouders en leerkrachten. Maar ook andere partijen vervullen hierin een rol.

GGD

Vroegsignalering vindt onder andere plaats via de periodieke gezondheidsonderzoeken van de GGD. Alle leerlingen van 13 jaar en hun ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met de jeugdverpleegkundige. Alcoholgebruik is daarin een onderwerp van gesprek.

De jeugdarts van de GGD West-Brabant is aanwezig bij overleggen van de Zorg Advies Teams (ZAT) op de VO-scholen. Als leraren/mentoren zorg hebben over (het alcoholgebruik van) leerlingen, kan dit in het ZAT-overleg besproken worden. Daarnaast neemt de jeugdarts deel aan het SIP-overleg (Signalering, interventie en preventie van kindermishandeling) in het Bravis ziekenhuis. Ook comazuipen komt hier ter sprake.

Wegwijs

Indien sprake blijkt te zijn van alcoholgebruik door een jongere, maakt de jeugdprofessional van WegWijs dit bespreekbaar met zowel de jongere zelf als de ouders. Als ouders en gezin ervoor open staan, wordt doorverwezen naar Novadic-Kentron, wanneer dit nodig blijkt te zijn. De jeugdprofessional zorgt hierbij voor een warme overdracht.

Politie en Halt

Vroegsignalering gebeurt ook door de politie, in samenwerking met Halt, op straat. Jongeren die op straat met alcohol of beschonken worden aangetroffen en nog geen 18 jaar zijn, worden door de politie naar Halt verwezen. Er kan sprake zijn van een delict onder invloed of simpelweg dat jongeren in het bezit zijn van alcohol.

In parken en op hangplekken is de politie extra alert. Ook op uitgaansavonden rondom populaire jongerencafés en in samenspraak met de portiers kunnen beschonken jongeren die overlast veroorzaken via de politie naar Halt worden verwezen. Halt geeft de jongeren opdrachten, die samen met Novadic Kentron en het Trimbos zijn ontwikkeld.

Halt heeft dan gesprekken met deze jongeren. Als blijkt dat er volgens Halt zorgen zijn over het gebruik van alcohol (of drugs) worden de jongeren en de ouders naar Novadic-Kentron verwezen voor een gesprek. Dat zijn gesprekken waarbij nadrukkelijk wordt gesproken over de krachten die bij de jongere speelden en in hoeverre groepsdruk aanwezig was. Vervolgens wordt de jongere handvatten geboden om 'nee' te zeggen. Met ouders wordt gekeken naar de opvoedsituatie en wordt er samen met hen gezocht naar opvoedhandvatten die werken om in het vervolg vooral overmatig gebruik te kunnen voorkomen.

Novadic Kentron

Een van de geïmplementeerde interventies van de Think Before You Drink campagne is dat er een protocol is ingevoerd in ziekenhuizen. Kinderartsen verwijzen jongeren onder de 18, die binnenkomen met een alcoholintoxicatie, door voor een nazorg gesprek met een preventiewerker. Daarbij vraagt de kinderarts aan de ouders of hij/zij de gegevens van de ouders mag versturen naar Novadic Kentron.

Novadic Kentron roept ouders dan op om samen met het betreffende kind een face-to-face gesprek te hebben met een preventiewerker. Tijdens dat gesprek wordt onderzocht of er zorgen zijn en biedt Novadic Kentron opvoedondersteuning voor de ouders.

Vroegsignalering binnen het onderwijs kan door Novadic-Kentron worden ondersteund. Novadic Kentron biedt ondersteuning voor mentoren en zorgcoördinatoren en vraaggerichte oplossingen voor beleid en regelgeving op scholen.

4.4 Financiën

De activiteiten die in het kader van de preventie ondernomen worden, maken onderdeel uit van (subsidie-, maatwerk-) afspraken met Novadic Kentron, GGD, Boost en Halt.

Deze bijdragen staan meerjarig in de begroting opgenomen. Wanneer incidenteel (werk-) budget nodig is voor de uitvoering van activiteiten, zullen hiervoor de GIDS-gelden (Gezond in de Stad) worden aangewend. Dit is een decentralisatie-uitkering van het gemeentefonds. Gemeente Roosendaal ontvangt hiervoor jaarlijks € 176.000 tot en met 2021².

*² Meicirculaire 2017
gemeentefonds.*

5. Handhaving: wat gaan we doen?

Alcoholverstrekkers worden gecontroleerd op het naleven van de vergunningvoorschriften (waaronder controles op de aanwezigheid van de leidinggevende, schijnbeheer en sluitingstijden) en op het schenken van alcohol aan 18-minners.

Bij een eerste overtreding maakt de toezichthouder een rapport op en wordt de exploitant hierop direct aangesproken door de toezichthouder. Er volgt een constateringsbrief van de gemeente. Bij een tweede overtreding spreekt de toezichthouder de exploitant direct aan en zegt tevens een rapport aan. Aan de hand van dit rapport wordt tegen de exploitant of overtreder een bestuursrechtelijk handhavingstraject opgestart. In plaats van een boete kan een preventiemaatregel genomen worden. Een voorbeeld van een preventiemaatregel is dat de horecagelegenheid in plaats van een boete binnen een termijn van twee maanden een voorlichtingsavond voor eigen personeel moet geven (met een vooraf bepaalde minimale opkomst). Als deze avond niet door gaat, dan zal alsnog het handhavingstraject worden gestart en / of een boete worden opgelegd.

De wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd, is bepaald in het Alcohol- en Horecasanctiebeleid. Daarnaast wordt jaarlijks een plan van aanpak Toezicht & Handhaving gemaakt. Uitgangspunt is dat er minimaal 100 inrichtingen worden gecontroleerd. Controles zijn ook gericht op de aanpak van jongeren (aanspreken op houding en gedrag, maar ook verbaliseren). Bij de te controleren inrichtingen zal rekening worden gehouden met de afspraken zoals deze zijn vastgelegd in de convenanten met de diverse branches.

Evenementen

Het college heeft in 2018 de "Beleidsregels Evenementen in Roosendaal" vastgesteld. De beleidsregels geven verder uitwerking aan het eind 2017 vastgestelde "Beleidskader Evenementen in Roosendaal". In de beleidsregels is bepaald dat de burgemeester voorschriften en beperkingen kan opnemen in een ontheffing van de DHW, zoals voorschriften in verband met de voorkoming van alcoholverstrekking onder de 18 jaar. Hierbij wordt rekening gehouden met het preventie- en handhavingsplan alcohol.

6. Resultaten, monitoring en evaluatie

Door middel van preventie en handhaving streven wij er de komende jaren naar om jongeren en hun omgeving te stimuleren geen alcohol te gebruiken, wanneer de jongere onder de 18 jaar is. Het gewenste resultaat is een verlaging van het percentage jongeren onder de 18 jaar dat alcohol drinkt en een afname van het aantal jongeren dat met een alcoholintoxicatie in het ziekenhuis wordt opgenomen.

Via de jongerenmonitoren van de GGD wordt inzichtelijk hoe het alcoholgebruik onder jongeren in Roosendaal zich ontwikkelt. Door deze trends te volgen wordt de vinger aan de pols gehouden. Omdat de effecten van gedragsveranderingen pas na meerdere jaren zichtbaar zijn, geven deze cijfers niet noodzakelijkerwijs aan of de preventie- en handavingsactiviteiten effectief zijn geweest. Daarom zal ook worden bijgehouden welke activiteiten zijn uitgevoerd en wordt geëvalueerd of het doel van de activiteit behaald is. Op deze manier wordt er continu naar gestreefd de activiteiten zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren.

Voor de naleving wordt aangesloten bij de doelstellingen, die ook voor 2017 waren geformuleerd: een gemiddeld nalevingspercentage van 75%. Met een gemiddeld werkelijk nalevingspercentage van 63% waren de doelstellingen voor 2017 nog niet gerealiseerd, hoewel een positieve ontwikkeling te zien is. Het gemiddelde nalevingspercentage voor Roosendaal bedroeg in 2015 14%. Deze positieve lijn willen we doortrekken naar een gemiddelde van 75% in 2019 (en een percentage van 75% of hoger voor 2021). Dit zou een verbetering betekenen van de naleving door cafetaria's, horeca en sportkantines.

Type verkooppunt	Doelstelling nalevingsonderzoek 2019	Werkelijk nalevingspercentage 2017 Roosendaal
Supermarkten		100%
Slijterijen		100%
Cafetaria's		60%
Horeca		33%
Sportkantines		40%
Totaal	75%	63%

Om de twee jaar zal de GGD een nalevingsonderzoek uitvoeren. Hierbij wordt de naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar bij de verkoop van alcohol door verstrekkers (supermarkten, slijterijen, cafetaria's, horeca en sportkantines) onderzocht.

De looptijd van dit plan is tot en met 2021, maar de ambitie reikt tot 2030. Over 4 jaar zal samen met partners het voorliggende plan geëvalueerd worden en aan de hand van trends en landelijke ontwikkelingen gekeken worden welke accentverschuivingen moeten plaatsvinden voor de periode 2022-2025.

Bijlagen

1. Locaties waar alcohol elke maand of vaker gebruikt wordt, 12 t/m 16 jarigen

(voor Nederland, naar leeftijd, %)

	Leeftijd			
	12-13	14	15	16
Thuis	25	26	33	43
Bij anderen thuis	22	32	45	60
Hok, schuur of keet	14	23	27	26
Op straat, hangplek	15	22	16	15
Discotheek of club	10	21	36	48
Buurthuis of jeugdhonk	5	9	7	7
Sportkantine	3	4	6	9
School(plein)	5	3	2	1

*Bron: Jeugd en riskant gedrag 2015. Kerngegevens uit het Peilstationsonderzoek Scholieren.
Trimbos instituut*

2. Evaluatie Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2014-2017

De gemeenteraad van Roosendaal heeft in 2014 voor het eerst een preventie- en handhavingsplan alcohol vastgesteld. Op basis hiervan zijn jaarlijks diverse acties uitgevoerd. De evaluatie van dit plan omvat in de praktijk de periode 2015 tot en met 2017. Dit komt omdat het preventie- en handhavingsplan eind september 2014 is vastgesteld en op basis daarvan pas daarna acties uitgevoerd zijn.

Preventie

In onderstaande tabel zijn de voornaamste activiteiten met betrekking tot preventie in de periode 2014-2017 opgenomen:

Datum of periode	Omschrijving activiteit	Uitvoerder/ Samenwerkings- partners	Preventie gericht op
Jaarlijks	Voorlichting op de scholen Zoomvliet en Kellebeek aan alle 1 ^e klassen 'Ben Jij gek' - lessen samen met de GGZ. Doel is taboe rondom psychiatrische ziektebeelden en verslaving doorbreken. Alcoholpreventie is onderdeel van de lessen.	Novadic Kentron, GGZ WNB	
Jaarlijks	Voorlichting op alle middelbare scholen	Stichting Voorkom	Jongeren
Jaarlijks	Ouderavonden op middelbare scholen (mits behoefte). In 2016 ouderavond op Gertrudislyceum georganiseerd. Er waren circa 50 ouders aanwezig.	Novadic Kentron/ GGD	Ouders
Jaarlijks	De gezondheid van alle leerlingen in ZVO wordt jaarlijks gescreend. Inname van alcohol is onderdeel van deze screening. Jongeren met problematisch alcoholgebruik krijgen een gesprek met de jeugdverpleegkundige van de GGD en worden zo nodig doorverwezen. De resultaten op schoolniveau worden met de zorgcoördinator besproken.	GGD	Jongeren
November 2017	Happy ouders: kroegentocht over veilig uit-gaan. 80 ouders aanwezig	Novadic Kentron, GGD, Boost, Halt, Politie	Ouders
Oktober 2017	Afsluiten alcoholconvenanten voor 3 jaar Jaarlijks : evaluatie van de convenanten	Sportverenig-ingen, horeca en supermarkten	Verstrekkers
Juni 2016	2 bijeenkomsten voor sportverenigingen in Roosendaal en Bergen op Zoom (Awareness avond). De bijeenkomst in Bergen op Zoom is niet doorgedaan wegens te weinig aanmeldingen. In Roosendaal 20 verenigingen aanwezig.	NOC/NSF, kinderarts Van der Lely, Sportservice	Verstrekkers (sport- verenig-ingen)
2016	IVA-instructie voor barvrijwilligers sportver-enigingen Keep Fit '70 en Oude Doelen		Verstrekkers
2016	Happy Ouders georganiseerd (kroegentocht over veilig uitgaan). Niet doorgedaan wegens te weinig aanmeldingen.		
2016	Blaasacties op uitgaansavonden en daarbij met jongeren in gesprek gaan over leefstijl en middelengebruik		Jongeren
December 2015	Ludieke blaasacties op enkele uitgaansavonden in Roosendaal en Bergen op Zoom. In totaal 250 deelnemers voor een onderzoek.		Jongeren
2014	IVA-instructie voor barvrijwilligers bij RKVV Rimboe		Verstrekkers
Februari 2014	Afsluiten alcoholconvenanten voor 2 jaar		Verstrekkers

Communicatie

In de afgelopen jaren is ook deelgenomen aan diverse publiciteitscampagnes die voortkwamen uit het project "Think before you drink" en de NIX-campagne. Dit ging met name om acties rondom carnaval en de week NIX zonder ID. Hierbij kan gedacht worden aan het versturen van brieven, publicaties op website/social media of opmaken van een persbericht.

Handhaving

Iedere maand is er een controleronde bij de horecagelegenheden. Dit zijn basiscontroles horeca. De horecagelegenheden worden dan gecontroleerd op het nakomen van de voorschriften uit de vergunningen en natuurlijk de wet- en regelgeving. Daarnaast zijn er ongeveer 2 controles 18-min per jaar geweest. Per controleronde worden ongeveer 10 horecagelegenheden gecontroleerd. De horecagelegenheden die worden gecontroleerd zijn: winkels, supermarkten, cafés, restaurants, paracommerciële instellingen (zoals sportkantines en gemeenschapshuizen).

Bezoekadres

Stads erf 1

T 14 0165

info@roosendaal.nl

Postadres

Postbus 5000

4700 KA Roosendaal

roosendaal.nl